

Vergaderjaar 2021–2022

35 925 XIII

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2022

Nr. 12

NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 28 oktober 2021

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

De begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2022 komt te luiden:

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2022 (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	Totaal	17.103.042	8.417.617	5.559.237
	Beleidsartikelen	16.800.757	8.115.332	5.533.943
1	Goed functionerende economie en markten	267.372	249.968	31.934
2	Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei	3.120.189	2.355.006	672.151
3	Toekomstfonds	169.513	245.374	75.300
4	Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering	12.297.722	4.317.973	3.720.277
5	Een veilig Groningen met perspectief	945.961	947.011	1.034.281
	Niet-beleidsartikelen	302.285	302.285	25.294
40	Apparaat	302.285	302.285	25.294
41	Nog onverdeeld	0	0	0

TOELICHTING

Algemeen

Het budget voor de Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL) voor het jaar 2022 wordt geactualiseerd in verband met de verbeterde economische situatie en nabetalingen bij subsidievaststellingen. Daarnaast is het budget voor 2022 opgenomen voor de subsidieregeling Vaste Lasten voor onder andere Nachtsluiting (VLN).

Het kabinet heeft in het kader van de Augustusbesluitvorming besloten om € 6,8 mld vrij te maken voor additionele klimaatmaatregelen in de komende jaren. Voor een aantal maatregelen is dit nu uitgewerkt in concrete bestedingsplannen. De financiële consequenties van deze bestedingsplannen worden met deze nota van wijziging verwerkt door toevoeging van middelen aan artikel 4 van de begroting van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Onderdeel A

Artikelsgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

De tabel budgettaire gevolgen van beleid voor beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: Innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei en beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering na de nota van wijziging komen te luiden:

Artikel 2 Bedrijvenbeleid: Innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid art. 2 Bedrijvenbeleid: Innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	6.249.238	15.994.465	3.120.189	2.245.297	2.232.617	2.247.144	2.239.123
Uitgaven	3.578.265	8.692.640	2.355.006	1.496.430	1.289.898	1.197.458	1.155.242
Subsidies (regelingen)	2.046.853	6.755.788	1.226.144	357.683	339.005	272.033	252.053
MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	16.467	18.888	25.908	30.395	41.122	41.122	41.122
Eurostars	16.961	18.734	19.583	19.049	18.649	18.382	18.132
Bevorderen ondernemerschap	17.144	21.463	27.107	19.327	12.525	13.425	13.425
Biobased economy	5						
Cofinanciering EFRO	13.358	25.563	38.335	26.477	31.977	32.077	24.077
Bijdrage aan ROM's	6.726	8.062	8.477	8.477	8.477	8.477	8.477
Verduurzaming industrie	4.844	15.104	23.936	45.744	60.429	72.725	78.700
Startup beleid	7.788	12.623	16.900	13.100	1.700	0	0
Urgendamaatregelen Industrie	9.982	34.983	35.300	43.150	36.350	10.200	2.100
Invest-NI	7.966	10.802	10.802	10.802	10.802	10.802	10.802
Noodloket (TOGS)	866.886	1.600	0	0	0	0	0
Noodloket (TOGS) Caribisch Nederland	3.290	0	0	0	0	0	0
Qredits	6.000	0	0	0	0	0	0
Tegemoetkoming vaste lasten	1.059.190	5.937.000	680.000	0	0	0	0
Tegemoetkoming vaste lasten Caribisch Nederland	9.311	29.300	0	0	0	0	0
Europees Defensie Fonds cofinanciering	0	0	5.000	10.000	5.000	0	0
Omscholing naar tekortsectoren	0	37.500	40.000	0	0	0	0
Tegemoetkoming vaste lasten Startersregeling	0	20.000	0	0	0	0	0
Infrastructuur duurzame industrie (PIDI)	0	10.460	13.500	13.500	13.500	13.500	0
Herstructurering winkelgebieden	0	9.000	11.200	15.600	19.600	18.600	26.000
R&D mobiliteitssectoren	0	10.000	37.500	37.500	37.500	12.500	15.000
TRSEC	0	380.000	0	0	0	0	0
NGF – project AiNed	0	4.400	8.800	13.200	13.200	4.400	0
NGF – project Groenvermogen van de Nederlandse economie	0	800	21.530	33.340	10.590	6.740	0
NGF – project Health-RI	0	2.200	4.400	6.600	6.600	2.200	0
NGF – project RegMed XB	0	10.200	12.800	0	0	0	0
NGF – project kwantumDeltaNL	0	14.200	33.100	3.100	3.600	0	0
Indirecte Kosten Compensatie ETS	0	0	81.600	0	0	0	0
Vaste lasten nachtsluiting	0	120.000	60.000	0	0	0	0
NGF – project Nationaal Onderwijslab	0	0	5.460	5.638	6.032	6.421	13.756
Overig	935	2.906	4.906	2.684	1.352	462	462
Leningen	65.000	655.000	80.000	100.000	0	0	0
Bedrijfssteun	40.000	565.000	0	0	0	0	0
Qredits	25.000	90.000	80.000	100.000	0	0	0

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Garanties	24.039	332.740	157.541	162.195	112.945	112.945	87.945
BMKB	16.916	37.523	37.624	42.228	42.228	42.228	42.228
Klein Krediet Corona garantieregeling	0	0	0	0	0	0	0
Groefaciliteit	5.216	58.472	8.172	8.222	8.972	8.972	8.972
Garantie Ondernemersfinanciering	1.907	11.745	11.745	11.745	11.745	11.745	11.745
Garantie Ondernemersfinanciering Corona	0	225.000	100.000	100.000	50.000	50.000	25.000
Opdrachten	7.911	10.674	11.939	9.558	8.314	8.139	8.139
Onderzoek en opdrachten	3.648	4.044	4.455	4.116	4.333	4.333	4.333
Caribisch Nederland	496	934	1.083	1.096	830	805	805
ICT beleid	254	0	0	0	0	0	0
Regeldruk	582	2.206	2.336	2.336	2.336	2.336	2.336
Regiekosten regionale functie	137	498	665	665	665	665	665
Invest-NL	88	0	0	0	0	0	0
Small Business Innovation Research	2.706	2.992	3.400	1.345	150	0	0
Bijdrage aan agentschappen	121.919	166.951	92.678	91.625	89.746	89.746	89.746
Bijdrage RVO.nl	120.156	166.408	92.135	91.470	89.591	89.591	89.591
Bijdrage Agentschap Telecom	549	543	543	155	155	155	155
Invest-NL	1.214	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	361.869	358.761	340.286	337.915	328.890	328.540	328.425
Bijdrage aan TNO	207.782	198.698	178.863	177.388	177.363	177.013	176.898
Kamer van Koophandel	125.551	134.058	135.958	135.047	126.047	126.047	126.047
Bijdrage aan NWO-TTW	28.536	26.005	25.465	25.480	25.480	25.480	25.480
Bijdrage aan medeoverheden	25.388	22.329	13.998	9.823	0	0	0
MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	25.388	22.329	13.998	9.823	0	0	0
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	341.230	390.397	432.420	427.631	410.998	386.055	388.934
Internationaal Innoveren	36.289	42.904	52.766	43.332	39.379	39.857	39.857
PPS toeslag	121.478	173.199	199.068	208.414	195.070	182.052	182.052
TO ₂ (excl. TNO)	63.098	61.917	55.880	54.429	53.919	53.419	53.419
Topsectoren overig	5.752	15.888	10.749	9.346	7.923	8.020	10.899
Ruimtevaart (ESA)	99.159	73.749	72.726	72.529	73.426	73.426	73.426
Bijdrage NBTC	9.750	9.425	9.425	9.425	9.425	9.425	9.425
Overige bijdragen aan organisaties	3.624	5.265	5.806	5.856	5.856	5.856	5.856
Economische ontwikkeling en technologie	2.080	8.050	10.000	8.300	10.000	10.000	10.000
EU-cofinanciering JTF	0	0	16.000	16.000	16.000	4.000	4.000
Storting begrotingsreserve	584.056	0	0	0	0	0	0
Storting reserve BMKB	229.642	0	0	0	0	0	0
Storting reserve Klein Krediet Corona	164.763	0	0	0	0	0	0
Storting reserve Groefaciliteit	890	0	0	0	0	0	0
Storting reserve GO	178.244	0	0	0	0	0	0
Storting reserve MKB financiering	10.517	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	143.254	647.139	672.151	223.857	220.503	217.307	213.223
Luchtvaartkredietfaciliteit	2.227	512	1.712	1.809	863	0	0
Rijksoctrooiwet	48.756	46.983	47.041	47.041	45.966	44.966	42.466
Eurostars	5.152	5.095	4.250	4.250	4.250	4.250	4.000
F-35	3.315	8.000	9.000	10.576	10.576	10.576	10.576
Diverse ontvangsten	20.098	6.667	1.648	1.148	1.148	1.148	1.148
Bedrijfssteun	0	49.000	89.500	105.033	103.700	102.367	101.033
Noodloket (TOGS)	2.454	0	0	0	0	0	0
Tegemoetkoming vast lasten	0	375.000	465.000	0	0	0	0
BMKB	37.561	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000
Onttrekking reserve BMKB	0	1.882	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve Klein Krediet Corona	0	100.000	0	0	0	0	0
Klein Krediet Corona	763	0	0	0	0	0	0
Groefaciliteit	5.384	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Onttrekking reserve Groefaciliteit	10.000	0	0	0	0	0	0
Garantie Ondernemingsfinanciering	6.650	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
Onttrekking reserve GO	324	0	0	0	0	0	0
MKB financiering	570	0	0	0	0	0	0

Tabel 2 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	6.249.238	15.994.465	3.120.189	2.245.297	2.232.617	2.247.144	2.239.123
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	1.669.958	4.352.400	1.250.000	1.250.000	1.250.000	1.250.000	1.250.000
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	4.579.280	11.642.065	1.870.189	995.297	982.617	997.144	989.123

Toelichting

Tegemoetkoming Vaste Lasten COVID-19 (TVL)

Het kasbudget voor 2021 voor de TVL is verlaagd met € 1,5 mld in verband met een lager beroep op de regeling dan geraamd. Dit is het gevolg van de verbeterde economische situatie ten gevolge van de versoepeling van de beperkende maatregelen. Deze verlaging is in de 9^e incidentele suppletoire begroting 2021 reeds aan het parlement voorgelegd. Het kasbudget voor 2022 wordt verhoogd met € 80 mln, in verband met verwachte nabetalingen bij subsidievaststellingen.

Subsidieregeling Vaste Lasten voor onder andere Nachtsluiting (VLN)

Het kasbudget voor de VLN zoals vermeld in de Kamerbrief Steun aan door nachtsluiting getroffen horecabedrijven van 24 september jl. bedraagt € 180 mln, waarvan € 120 mln wordt geraamd in 2021 en € 60 mln in 2022. Het verplichtingenbudget bedraagt in totaal € 240 mln, waarvan € 60 mln in 2022. Dit hogere bedrag houdt verband met het feit dat verplichtingen op basis van 100% omzetsderving worden vastgelegd. De budgetaanpassing in 2021 is reeds aan het parlement voorgelegd in de 9^e incidentele suppletoire begroting 2021.

Nationaal Onderwijslab

Het Nationaal Onderwijslab wordt als een publieke voorziening opgezet om een impuls te geven aan de innovatie van digitale leer- en hulpmiddelen. Voor dit project werd in de eerste ronde van het Nationaal Groeifonds € 79,6 mln voorwaardelijk toegekend. Aan de gestelde voorwaarden is ondertussen voldaan. Daarom adviseert de beoordelingscommissie om de voorwaardelijke toekenning om te zetten in een onvoorwaardelijke. De fondsbeheerders nemen dit advies over en hebben tot omzetting besloten. Voor dit project waren reeds middelen geoormerkt op de NGF-begroting via de Voorjaarsnota en de 1e suppletoire begroting.

Artikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

**Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid art. 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering
(bedragen x € 1.000)**

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	9.775.219	6.589.345	12.297.722	882.638	812.965	615.667	623.789
Uitgaven	3.674.944	3.867.604	4.317.973	4.855.732	4.898.223	4.521.787	4.422.052
Subsidies (regelingen)	2.160.036	3.505.419	3.922.202	4.471.604	4.561.624	4.189.307	4.104.449
Missiegedriven Onderzoek Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)	40.675	55.437	60.135	58.524	54.015	48.735	43.700
Hernieuwbare Energietransitie (HER+)	38.427	32.426	42.140	45.540	42.000	25.540	0
Energie-efficiëntie	3.260	2.050	2.368	2.368	2.368	2.368	2.368
Green Deals	141	2.370	500	500	500	500	500
Demonstratieregeling Klimaat- en Energie-innovatie (DEI+)	33.605	52.715	75.963	55.143	49.369	38.856	45.576
Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)	2.834	3.372	7.075	5.296	1.696	1.696	1.696
Projecten Klimaat en Energieakkoord	1.612	1.977	3.981	4.106	4.360	4.360	4.360
MEP	429	0	0	0	0	0	0
SDE	587.388	623.000	687.400	648.200	559.800	515.500	492.500
SDE+	1.192.654	1.859.096	2.585.508	3.077.956	3.117.976	2.819.219	2.634.347
SDE++	0	471.000	76.855	250.000	366.000	591.000	733.000
Aardwarmte	15.000	15.000	17.500	17.500	25.000	0	0
ISDE-regeling	101.383	130.250	258.000	260.000	292.000	100.000	100.000
Compensatie Energie-intensieve bedrijven (ETS)	110.083	179.542	0	0	0	0	0
Carbon Capture and Storage (CCS)	6.285	5.206	4.080	4.680	6.480	5.480	5.480
Subsideregeling Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties (EDS)	32	0	0	0	0	0	0
Hoge Flux Reactor	7.451	6.401	6.401	6.401	5.401	5.401	5.401
Elektrisch rijden	0	5	0	0	0	0	0
Caribisch Nederland	14.460	24.661	4.144	4.144	4.144	4.144	4.144
Overige subsidies	4.014	37.101	50.000	0	0	0	0
Opschalingsinstrument waterstof	0	0	4.000	18.150	15.130	9.080	12.500
Maatregelen voor CO ₂ -reductie	303	0	0	0	0	0	0
Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)	0	418	10.519	13.096	15.385	17.428	18.877
Subsidie ondersteuning verduurzaming mkb	0	3.392	25.633	0	0	0	0
Leningen	4.000	5.000	61.400	46.500	10.000	9.000	0
Lening EBN	4.000	5.000	61.400	9.000	10.000	9.000	0
Lening Gasunie	0	0	0	37.500	0	0	0
Garanties	4.475	0	0	0	0	0	0
Verliesdeclaratie aardwarmte	4.475	0	0	0	0	0	0
Opdrachten	20.845	14.767	31.953	31.742	20.892	20.967	20.967
Onderzoek mijnbouwbodembeweging	1.938	3.117	1.986	1.570	1.570	1.570	1.570
SodM onderzoek	1.059	1.425	2.425	2.500	2.500	2.500	2.500
Uitvoeringsagenda Klimaat	203	542	623	623	623	623	623
Klimaat mondiaal	275	737	335	385	385	385	385
Onderzoek en opdrachten	17.370	8.946	26.584	26.664	15.814	15.889	15.889
Bijdrage aan agentschappen	84.148	95.514	81.435	86.874	86.793	82.172	76.867
Bijdrage aan RVO.nl	71.171	77.148	64.746	68.319	68.319	66.619	64.659
Bijdrage aan Agentschap Telecom	397	987	4.103	6.347	6.266	3.345	0
Bijdrage aan NEa	8.766	7.806	7.536	7.151	7.151	7.151	7.151
Bijdrage aan KNMI	1.437	2.045	1.264	1.271	1.271	1.271	1.271
Bijdrage aan NVWA	703	886	886	886	886	886	886
Bijdrage aan RIVM	0	35	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
Bijdrage aan RWS	1.674	6.607	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	128.307	130.257	142.417	142.217	142.284	142.284	141.712
Doorsluit COVA-heffing	94.845	95.600	111.000	111.000	111.000	111.000	111.000
TNO kerndepartement	32.547	32.930	29.690	29.490	29.404	29.404	28.832
TNO-SodM	915	1.727	1.727	1.727	1.880	1.880	1.880

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bijdrage aan medeoverheden	8.971	12.600	1.340	0	0	0	0
Uitkoopregeling	8.971	12.600	1.340	0	0	0	0
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	10.446	36.940	10.893	10.462	10.297	11.724	11.724
Bijdrage aan Nuclear Research Group (NRG)	9.207	34.001	8.259	7.628	7.377	8.804	8.804
Internationale contributies	1.239	1.972	1.624	1.624	1.624	1.624	1.624
PBL Rekenmeesterfunctie	0	967	1.010	1.210	1.296	1.296	1.296
Stortingen begrotingsreserve	1.253.716	67.107	66.333	66.333	66.333	66.333	66.333
Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie	1.253.716	66.333	66.333	66.333	66.333	66.333	66.333
Storting in begrotingsreserve aardwarmte	0	774	0	0	0	0	0
Ontvangsten	3.738.266	4.353.325	3.720.277	4.276.577	4.410.277	4.256.277	3.906.277
Ontvangsten COVA	94.845	95.600	111.000	111.000	111.000	111.000	111.000
Opbrengst heffing ODE (SDE++)	2.542.250	2.648.000	2.692.000	2.838.300	3.062.000	3.198.000	2.983.000
Ontvangsten zoutwinning	2.391	2.511	2.511	2.511	2.511	2.511	2.511
Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie	236.020	687.971	4.186	454.186	404.186	154.186	304.186
ETS-ontvangsten	441.408	900.000	900.000	860.000	820.000	780.000	490.000
Onttrekking begrotingsreserve maatregelen voor CO ₂ -reductie	395.210	0	0	0	0	0	0
Diverse ontvangsten	26.142	19.243	10.580	10.580	10.580	10.580	15.580

Tabel 4 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	9.775.219	6.589.345	12.297.722	882.638	812.965	615.667	623.789
waarvan garantieverplichtingen	0	66.600	44.200	44.200	0	0	0
waarvan overige verplichtingen	9.775.219	6.522.745	12.253.522	838.438	812.965	615.667	623.789

Toelichting

Voor artikel 4 geldt dat met deze nota van wijziging de volgende posten aan de begroting 2022 worden toegevoegd.

Tabel 5 Specificatie budget nota van wijziging (bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Verhoging SDE++ plafond 2022	8.855	195.000	195.000	195.000	195.000
Handhaving energiebesparingsplicht	9.200	9.200	9.200	9.200	9.200
Verbreding energiebesparingsplicht naar ETS-bedrijven	5.000	5.000			
Verhoging ISDE-budget voor hybride warmtepompen	63.000	95.000	127.000		
Verhoging tarief isolatiemaatregelen binnen ISDE	65.000	65.000	65.000		
Uitvoeringskosten RVO.nl	6.700	6.700	6.700	5.000	5.000
Totaal	157.755	375.900	402.900	209.200	209.200

Verhoging SDE++-plafond 2022

Het kabinet kondigde op Prinsjesdag 2021 aan om in totaal € 6,8 mld kasmiddelen te investeren in klimaatmaatregelen, bovenop het bestaande klimaatbeleid. Het grootste deel van de extra middelen die het kabinet reserveert, gaat naar een ophoging van maximaal € 6 mld van het openstellingsbudget van de SDE++ in 2022 (i.e. verplichtingen). Dit draagt bij aan emissiereductie in 2030. Hiervoor heeft het kabinet in afwachting van nadere uitwerking in totaal € 3 mld aan kasmiddelen gereserveerd, die over meerdere jaren tot uitbetaling komt. Op basis van nadere uitwerking wordt € 2,814 mld overgeheveld naar de begroting van EZK voor de financiering van uitgaven als gevolg van het hogere openstellingsbudget (van maximaal € 6 mld). Het uiteindelijke openstellingsbudget voor de SDE++-ronde in 2022 wordt op een later moment definitief vastgesteld, onder andere aan de hand van de interesse van de markt, om

te waarborgen dat er voldoende concurrentie is tussen projecten en het kosteneffectieve karakter van de regeling ondersteund wordt. Het resterende bedrag van € 186 mln blijft vooralsnog gereserveerd op de Aanvullende Post. De rest van de kasuitgaven worden op een later moment via de reguliere begrotingssystematiek in het juiste ritme gezet.

Hoewel SDE-middelen doorgaans worden opgebracht via de Opslag Duurzame Energie- en klimaattransitie (ODE), wordt de ophoging nu gefinancierd uit de algemene middelen, zodat er door deze maatregel geen lastenverzwaring via de energierekening plaatsvindt. Het doel van de ophoging van de SDE+-regeling is om met meerdere technologieën bij te dragen aan de verduurzaming van onder andere de gebouwde omgeving, mobiliteit, glastuinbouw en industrie.

Handhaving energiebesparingsplicht (instrument Onderzoek en Opdrachten)

Ongeveer 90.000 bedrijfsvestingen vallen onder de verplichting om alle energiebesparende maatregelen met een vijfjaar terugverdientijd te nemen. Met de informatieplicht energiebesparing is in 2019 een extra impuls gegeven aan energiebesparing bij bedrijven en instellingen. Om bedrijven te bewegen om te rapporteren en daadwerkelijk de energiebesparende maatregelen uit te voeren, spelen toezicht en handhaving door het decentrale bevoegd gezag (gemeente en Omgevingsdienst) een belangrijke rol. Het kabinet stelt voor om de begroting van artikel 4 op te hogen met een structurele Rijksbijdrage van ruim € 9 mln per jaar, zodat de toezichts- en handhavingscapaciteit bij omgevingsdiensten opgebouwd kan worden.

Verbreding energiebesparingsplicht naar ETS-bedrijven (instrument Onderzoek en Opdrachten)

Vanaf 2023 zullen ETS-bedrijven ook onder de energiebesparingsplicht vallen. Er zijn ongeveer 436 ETS-inrichtingen, waarvan alleen een beperkt aantal inrichtingen uit de glastuinbouw uitgezonderd blijven. Dit houdt in dat de meeste ETS-bedrijven een energiebesparingsonderzoek moeten indienen en alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder uit moeten voeren. Om bedrijven te bewegen om te rapporteren en daadwerkelijk de energiebesparende maatregelen uit te voeren spelen toezicht en handhaving door het decentrale bevoegd gezag (gemeente, provincie en Omgevingsdienst) een belangrijke rol.

Om op korte termijn alle ETS-bedrijven te kunnen bezoeken, aan deze bezoeken opvolging te kunnen geven, maar ook om voldoende kennis op te kunnen bouwen van deze voor de energiebesparingsplicht nieuwe doelgroep stelt het kabinet twee jaar lang een bijdrage beschikbaar van in totaal € 10 mln om het bevoegde gezag in staat te stellen deze nieuwe rol te vervullen.

Verhoging ISDE-budget voor hybride warmtepompen

De hybride warmtepomp is een belangrijk warmtealternatief voor de CV-ketel en in veel gevallen een kansrijke techniek om reeds op korte termijn stappen te nemen in het (stapsgewijs) verduurzamen van de woningvoorraad. Om optimaal gebruik te maken van de natuurlijke investeringsmomenten, bijvoorbeeld bij vervanging van ketelinstallaties, zet het demissionaire kabinet aanvullende stappen om deze techniek te stimuleren. Bovendien heeft de motie Van der Lee/Bontenbal (Kamerstuk 32813, nr. 786) aangegeven hoe urgent de Kamer het stimuleren van de hybride warmtepomp vindt als onderdeel van de warmtetransitie in de

gebouwde omgeving. In de praktijk blijken investeringen in (hybride) warmtepompen voor veel huishoudens en (klein)zakelijke partijen onvoldoende aantrekkelijk. Daarom stelt het Kabinet voor om de subsidiebedragen voor (hybride) warmtepompen in de ISDE te verhogen per 1 januari 2022 en in samenhang daarmee om het budget van de ISDE voor de komende drie jaar op te hogen met in totaal € 282 mln. Daarnaast wordt er de komende drie jaar € 3 mln beschikbaar gesteld voor uitvoeringskosten van RVO.nl en € 3 mln voor een publiekscampagne. Hierover wordt uw Kamer nader geïnformeerd via een aparte brief.

Verhoging tarief isolatiemaatregelen binnen ISDE

Het is essentieel de vraag naar energie terug te brengen, om dan in de resterende vraag te kunnen voorzien met de (beperkt) beschikbare duurzame bronnen. Daarom heeft het demissionaire kabinet € 514 mln in de periode 2022–2024 beschikbaar gesteld voor een Nationaal Isolatieprogramma. Daarover wordt u binnenkort geïnformeerd door de Minister van BZK. Onderdeel van het Nationaal Isolatieprogramma is het stimuleren van eigenaar-bewoners om isolatiemaatregelen te nemen. Daartoe worden de subsidiebedragen voor deze maatregelen binnen de ISDE per 1 januari 2022 verhoogd en in samenhang daarmee wordt het subsidiebudget met in totaal € 195 mln verhoogd over de periode 2022 tot en met 2024. De verhoging van de subsidiebedragen betekent dat gemiddeld 30% van de totale investeringskosten in isolatiemaatregelen zal worden gesubsidieerd, nu is dit 20%. Daarnaast wordt in totaal € 2,1 mln gereserveerd voor de uitvoeringskosten van RVO.nl.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
S.A. Blok